

dan van
rij bleef,
zonder
n, weet
te is aan

stiek is
r gelo-
acoustiek
aan elk
en moet
adukt is,
n geno-
het dat
overge-

en, maar
et woord
y duurt
geslacht
sords en
e inrich-
ten.
aan de
e ze op-
verzeke-
oorzaken
tend ge-
taal van
lere die
n geheel

ed doen,
een klein
deskun-
elfs zeer
fondoel-
vatabaar-
de groote
En het
o weinig

de eigen-
iets an-

e gelo-
ijst toch
om aan
de plaats,
taan kan

en een
gewone
nder te
t geluid
ankomst
ge plat-
ersonen.

die ge-
tot 1500
hoe in
is langer
hoorders

el uitge-
natuurlijk
gaf iets
e punten
ook heeft
odde de
oor zich
ader deel
volg, dat
ens naar
nt moest
het ge-
le uitge-
stelde
eine ver-
hindert
an deze
rdt hin-

mden in
d. w. z.
kel met
ste rijen
ide rijen
en waren
elker ge-

den van
ontegen-
sluit het
zelfs wie
geheel
achterin
en. Men
a verder
t gehoor
ik is het
s langer
in meer
i Taber-
atten, is

uur het
k grond
der het
en waar
aften aan
erkantig,
worden,
te effect

ize mee-
aar een
om het
gehoor
al doen,
kerk of
en zijn
type van
uk op de
dien het
t men in
jen aan,
dat de
n, dat
stunten
men een
agen de

al in de
te open
in meer
zo bijna
is hier

geen twijfel of dit stelsel heeft de voor-
proef doorgestaan. En waar onze locali-
teiten met ruimte voor 2000 personen vol-
staan kunnen, is er geen gegronde twijfel
aanwezig, waarom men op die wijs geen
behoorlijk overdekte localiteiten zou ver-
krijgen, die beknop ineen zitten, voor goede
acoustiek vatbaar zijn, en op gezellige,
aangename wijze het gehele gehoor ber-
gen kunnen.

Zulk een gebouw zou dan met de mid-
delijnn naar den straatkant zijn te plaatsen,
en met den halven cirkel achterwaarts, ter-
wijl achter den gevel die dan dwars op de
middellijnn kwam te staan, zonder veel
moete de noodige bijlokale waren aan te
brengen voor kerkraad, catechisatie,
doopthuis, kosterswoning enz.

Het dusgenaamde doophek zou dan van-
zelf wijziging ondergaan. Het zou niet langer
een afgesloten plek vormen, alsof zij die
daar binnen zaten zorgvuldig van het overige
gehoor waren af te sluiten, maar men zou
datgene verkrijgen wat in elke goede ver-
gadering hoort, dat, als we zoo zeggen
mogen, het bestuur der vergadering zoo
geplaatst werd, dat het en zelf de verga-
dering kon overzien, en door heel de ver-
gadering kon gezien worden.

Vóór den halven cirkel zou derhalve een
verhevenheid zijn aan te brengen, waarop
de opzieners der gemeente voor het front
der gemeente konden plaats nemen. Niet in
zijbanken, zoodat gemeente en opzieners
elkaar niet zagen, maar vlak in het front,
zoodat de opzieners heel de gemeente kon-
den overzien, en de gemeente hen zag. En
iets vooruit, op deze verhevenheid, zou dan
een iets hooger plaats zijn aan te brengen
voor den Dienaar des Woords, die in de
bediening zou voorgaan, opdat hij van daar-
uit, maar steeds omringd door zijn mede-
opzieners, het woord tot de gemeente rich-
ten kon.

De eigenlijke dusgenaamde kansel was op
zijn plaats in Roomsche kerken, en ten deele
in de Lutherse kerken, die geen opzieners
als zoodanig kennen, en een geestelijke op
laten treden, om uit de hoogte en als uit
den hemel de gemeente toe te spreken.
Maar deze afgesloten, hooge, holle, sombere
bloemklok, waar halverwege een mensch
uitkomt, is niet in overeenstemming met
de grondgedachte van het Gereformeerde
leven, dat er een „vergadering der gelo-
vigen“ wordt gehouden, dat de opzieners
voorzitten, en dat een van deze het woord
tot de gemeente spreekt.

Dat tusschen kansel en voorlezer, en zoo
ook tusschen de twee ouderlingenbanken
allerlei zitplaatsen voor vrouwen worden
ingeruimd, zou dan tevens vervallen.

Dat kwam zoo als vulsel achter het doop-
hek, om geen plaatsen teloor te doen gaan,
maar is in strijd met elke gezonde gedachte
omtrent de verhouding, waarin de opzie-
ners in de vergadering der geloovigen be-
hooren op te treden.

Er is op deze afgebakende plaats naar
recht en naar regel gelegenheid voor de
opzieners der gemeente om voor het front
der gemeente op te treden, maar dan ook
voor hen alleen.

Vrouwen hebben hier niets te maken.

Art. 123 van het Regeerings- reglement.

Van den bekenden missionair Jansz, te Pati,
op Java, ontvingen we dit belangrijk schrij-
ven, waaraan we gaarne een plaats ver-
leenen.

Hoogachtbare Heer Redacteur!

Met groote instemming las ik, wat U onlangs
schreef, naar aanleiding van de discussien in de
Tweede Kamer der Staten-Generaal over art. 123
van het Regeerings-reglement voor Indië.

Er is evenwel nog iets zeer noodzakelijks aan
toe te voegen, hetwelk ik U bij deze beleeft-
delijk aanbied ter plaatsing in uw gezacht, mij
altijd zeer welkom blad. De beschouwing van
het behandelde punt zal, naar mijn inzien,
daardoor zuiverder te komen staan en meer
afdoende worden, en tevens voor de Regeering
aanneemelijker zijn.

Elk heb ik reeds meer dan eens betoogd,
dat het bewuste artikel niet moet worden uit
de wet gelicht. De Regeering moet een middel
in handen hebben, om in dat opzicht de kolonie
te vrijwaren van politiek gevaar, hetwelk zoo
kunnen voortspruiten uit eventuele onregel-
matigheden en onverschilligheden der ge-
degenen, die in de Evangelische Zending werk-
zaam zijn. Het toezicht over hun arbeid moet
dus gewettigd zijn, en het artikel blijven bestaan,
doch met een kleine wijziging. Zoals het thans
luidt, is het werkelijk een honende aanmatiging
van de dienaars tegen haar Goddelijken Heer
en Oppergaderder, en een dadelijk verzet tegen
Zijn macht en uitdrukkelijk gebod. Door ver-
waaing van een paar woorden is deze gruwel
weg te nemen met algemeen behoud van wat
de eigenlijke bedoeling van het artikel is, naar
het eigen woord der Regeering.

Wat ingetrokken moest worden, is alleen de
eisch dat Christus' gezanten moeten voorzien
zijn van een *teclating* vanwege de aardsche
Macht, om hun dienstwerk als zoodanig te mogen
uitoefenen; terwijl daarvoor in plaats dient te
worden gesteld, de bepaling dat geen hunner
zijn dienstwerk mag aanvaangen en voortzetten,
zonder zich in hun functie te hebben bekend
gesteld bij de Regeering en bij het Bestuur der
streek en plaats waar ze zich zullen vestigen en
arbeiten. Een ondergeschikte macht kan het
recht niet bezitten, om de gezanten van de
Oppermacht af of niet *te laten*; maar heeft
wel het recht, en is zelfs hoogelijk verplicht
vanwege de Oppermacht zelf, te eischen dat die
gezanten niet zonder medeweten van de onder-
geschikte macht, dus van hooger hand ontvangen
last uitvoeren, maar zich niet dien last bij de
door die Oppermacht aangestelde Overheid be-
kend stellen en zich bij haar aanmelden.

Is dat geschied, dan kan en moet hun een
bewijs worden ter hand gesteld, dat ze aan dien
allemans blijken en noodzakelijken eisch hebben
voldaan. En daarmede zou de zaak aan beide
zijden naar eisch geregeld zijn. Aan het heilig
recht der Oppermacht zou niets zijn tekort ge-
daan; zelfs zou dit in de praktijk worden be-
vestigd en juist geregeld. En — om ons te
bepalen bij het eigenlijke onderwerp — de Over-

heid zou niets minder dan thans in staat zijn
om het noodige toezicht te houden, ter voorko-
ming van geveerd gevaar. Het thans verleende
of niet verleende bewijs van toelating, doet daar
in 't allerminst niets aan toe.

Er zijn van mijne collega's op Java die be-
weren, dat het niet aangaat tegenover de Rege-
ring de Zendingen officieel en beslist te quali-
ficieren als gezanten van Christus, als zijnde
uitgegaan onder regelingen van bijzondere cor-
poration. Maar die corporation zenden niemand
uit dan in naam en op ontvangen last van
Christus; en geen hunner beschermelingen gaat
naar de volkeren uit anders dan in den zelfden
heiligen Naam. Op het arbeidsterrein aange-
komen, spreken en lezen ze alleen in naam van
Christus, en trachten de zielen voor Christus'
Rijk te winnen; niemand hunner arbeid voor
Boeddha, Kong-fu-ist of voor iemand anders.
Zoo moeten ze dan ook wel waarlijk allen als ge-
zanten van Christus erkend worden. Bestond
er een corporatie die op ander of op eigen
gezag aan Zending deed, hetwelk zoo moeten
blijken uit haar statuten of uit haar verhouding
tot de Regeering, bijv. als ze weigerde haar te
erkennen in de macht haar van God gegeven.
Zulks zou de Regeering kunnen en moeten
weten; en ze had dan volle recht om de zende-
lingen die van daar uitgingen, uit de kolonien
te weren.

Een mij zeer geliefde Broeder opperde eens
de meening, dat mijn strijd tegen het besproken
artikel, misschien voortkwam uit een nog altijd
niet gebluschten rook, wegens wat mij indertijd
te Djapara in mijn functie is aangelagen. Ik
heb hem kunnen verzekeren dat daar niets van
aan is. Indien daar ook iets van bestond, zou
dit ook immers gericht zijn alleen tegen het
toenmalige Plaatselijk Bestuur, hetwelk reeds
lang tot verscheiden malen toe vervangen is.
De Regeering heeft mij niets gedaan dan op de
ongereonde aanklacht van dat Bestuur (welke
ze wel moest aannemen) mijn toelating in te
trekken. Toen ik de intrekking evenwel
mijn werk als voren bleef voortzetten, heeft men
mij wel meer dan eens gedreigd er rapport van
te zullen doen; maar dat heeft van de Regeering
niets uitgewerkt te mijnen opzichte, zoodat ik
moet getuigen dat deze mij niet heeft willen
bemoeielijken. Hoe zou ik dan eenigen wrok
jegens haar koesteren! Neen, God zij dank!
alleen de zaak des rechts en der eere van onzen
Heiland, is het die ik behartig en zal blijven
behartigen door Zijne genade.

Hieraan voegt de heer Jansz nog een
tweede opmerking toe over de rechtspositie
der Christen-inlanders:

Nog iets zeer gewichtigs, wat zich geleidelijk
hier aansluit. Het betreft den rechts (eigen-
lijk den onrechts) toestand der Christen-Inlan-
ders in Ned.-Indië, voornamelijk op Java. Het
is zeer te betreuren, dat de Minister moest
verklaren, geen uitzicht te kunnen geven op
spoedige berechtiging van die zaak. Gewisselijk
is daar geldige en dringende reden en oorzaak
voor; maar de gemelde toestand geeft nog veel
geleidelijk en dringende reden om de zaak over-
weldigend te behandelen en ze te stellen voor en
boven elke andere aangelegenheid. Het is een
zaak die veel meer dan enige andere recht-
streeks den Heere Christus zelf aangaat. En
dewijl de Minister erkent de Zending te moeten
waarderen als een machtig en vruchtbaar middel
tot beschaving, welvaart en rust in de kolonie,
zoo is het dus ook in politiek opzicht eerst en
hoogst noodzakelijk dat de Zending ook op dit
punt gesteund worde, dat niet door verzuim
of uitstel van Regeeringswege haar bescher-
mingen nog langer in den toestand van pnia's
verkeeren; en daardoor en de Zending en het
Christendom bij het volk in minachting kome
of blijve.

Er bestaat een bepaling in het Regeerings-
reglement, waarbij de Christen-Inlanders „met
Europeanen zijn gelijk gesteld“, zoodat ze naar
de wet o.a. van herendiensten vrij behoorden
te zijn. Die bepaling (die trouwens ook verre
is van nageleefd te worden) moet zoo haast
mogelijk verdwijnen; en daartegenover moet
welhaast overtuigend blijken dat ze niet, om of
door hun Christen zijn, als *minder* dan hun
volksgeenoten mogen geacht of behandeld worden!
Want zoo is hun wezenlijke toestand. En dat
juist degenen die in hun levenswijze en burger-
lijk gedrag den Minister stof leverden, voor
den roem aan de Zending toegekend!

Indertijd minder, veel minder geteld zijn
ze dan hun Mohammedaansche volksgeenoten!
Geen burgerschapsrecht waarop allen anderen,
ook heidensche vreemdelingen, kunnen bogen,
is voor hen veilig en gewaarborgd. Ongeacht
worden die rechten aan velen hunner geweld-
dadig onthouden; zoodat in zaken van huwelijk
als van grondbezit of — gebruik, erfzitting enz.
En ze dienden het en houden zich rustig! Moet hun
ook hulpe geboden worden? Door wie toch zoo
de Regeering het niet doet? En is er ook reden
tot spoedige hulp?

Een voldoende en juist toepasselijke regeling
samen te stellen omtrent al deze noodige zaken,
is zeker niet te doen binnen den tijd van enkele
maanden; maar weinig tijd en moeite zou ver-
eischt worden voor een voorloopig decreet in
dezen of dergelijken zin:

Dewijl niemand, wie hij ook zij, zijn burger-
schapsrechten kan verliezen in enig opzicht,
dan alleen ten gevolge van een rechtelijk
wederdient, vonnis, zoo is het onwederpre-
kelijk dat niemand alleen door tot een andere
godsdienstige belijdenis over te gaan, een
enkel der burgerschapsrechten kan verbeuren,
en derhalve de Christen-Inlanders, wat die
rechten betreft, geheel en al gebleven zijn en
voor altijd blijven op gelijken voet met hun
eigen volksgeenoten, en moeten hun al die
rechten volkomen gewaarborgd blijven, tenzij
vanwege een gepleegde misdad of de competente
rechter over een of eenigen hunner op een
of ander punt een andere uitspraak zou
moeten doen.

Daarom al wie een der Christen-Inlanders
in zijn burgerschapsrechten onrechtmatig ver-
kort of er van berooft, zal volgens de be-
staande wet worden gestraft, zonder aanzien
des persoons.

En opdat niemand hiervan onwetendheid
voorwende enz.

Een ernstige aanschrijving aan alle Europeesche
en Inlandsche besturen om aan dit besluit niet
alleen eerst de hand te houden, zoo daarbij
wel noodig zijn, en tevens dat ook de Regeering
zelf tegenover die besturen strengelijk op
naleving aanhoude en de nalatigen straffe zonder
aanzien des persoons.

Evenwel meene men niet dat daarmede
de zaak reeds in orde zou zijn. Een formele en
nauwkeurige regeling tot in de bijzonderheden,
blijft nog dringend vereischt. Is eenmaal op
die wijze het richtsnoer van die regeling aan-
gegeven en vastgesteld, dan kan zonder schade
de noodige tijd genomen worden, om ze naar
vollen eisch samen te stellen.

Teneer is deze regeling en hare handhaving
noodig, omdat volgens een hoofdstuk van het
Regeerings-reglement de Indische Regeering
verplicht is de Inlandsche bevolking te bescher-
men tegen onrecht, door wien ook haar aan-
gedaan. In de hier besproken zaak zien we
tot nu toe nog te vergeefs uit, naar de nakom-
ing van deze heilige en beëdigde verplichting,
en dat ten opzichte van mede-christenen!

Pati, 10 Jan. 1898.

Thans kunnen we noch op het ééne noch
op het andere punt hier ingaan.
We volstaan dan ook met de stem uit
Java te laten spreken.

Uit de Perz.

Over het *Personel der Ziektenverpleging* lezen
we in het *Holl. Kerkblad* dit:

De geachte Directrice van *Eindak* geeft in het
Geref. Maandblad de volgende wenken:

Meer en meer zal het voor de stichtingen van
barmhartigheid een der levensvragen worden: hoe
komen wij aan het personeel, dat wij noodig heb-
ben? De v. d. Hooft verzocht de predikanten deze
zaak ernstig met de jeugdige belijdenis leden te be-
spreken en ik twijfel niet of menige jonge broeder
of zuster, die tot nog toe ledig op de markt stonden,
zullen aan die roepstem gehoor geven, en zich aan-
melden om in de eene of andere stichting geplaatst
te worden. Ik gevoel mij echter gedrongen er aan
de dienaars des Woords een ander verzoek bij te
doen; en wel, om een zij bepaalde jongelieden aan
den zich aan te melden te onderzoeken hoe het
in de huisgezinnen gesteld is, vooral waar het de
zusters geldt. De Schrift zegt uitdrukkelijk: zoo de
moeder zoo de dochter, en de ervaring heeft ook
ons geleerd, dat op zeer enkele uitzonderingen na,
meijes uit gezinnen waar de moeder meer Gere-
formerd scheen dan ze was, voortdurend moeite
veroorzaakten, en ten leste moesten losgelaten wor-
den. Mag ik dit even nader toelichten?

Een eerste vereischte voor een pleegzuster is
waar te zijn in alles. Ik bedoel niet om alles te
zeggen wat men weet of denkt; om, zonder het ge-
schikt oogenblik af te wachten, maar te doen wat
gedaan moest worden, enz. Verder is er in ons
maandblad op gewezen, dat een zuster ook *bedeeld*
moet kennen. Het optreden der zuster moet waar
zijn. Dan eerst zal zij het vertrouwen hebben van
de patienten die aan hare zorg worden toevertrouwd,
van den geneesheer en van degenen die over haar
gesteld zijn. Is er daarentegen reden om te twij-
felen, dan komt er iets verkeerd in de verhouding,
dat niet is weg te nemen door andere goede ge-
teelgeschapen, zoals zachtheid, hulpvaardigheid,
enz. Er is en blijft een hapering, die de bron wordt
van allerlei verdrietelikheden, zoodat de zuster
als voor de anderen, en haar, zoo zij het in en
door Gods kracht niet bestrijdt en overwint, on-
geschikt doet zijn voor de taak, waartoe zij zich ge-
roepen meende. Is dus waar te zijn de eerste voor-
waarde om te kunnen dienen, dan weet men, dat
een meijes uit een gezin, dat alleen in naam Gere-
formerd is, de zwaarste kamp op dit punt zal heb-
ben.

In 200'n gezin toch is het leven innerlijk onwaar,
en als nu een meijes ongeveer twintig jaren in en
onwaren leugentochten toestand heeft verkeerd, en
dat nog wel de eerste twintig levensjaren, is er dan
niet veel strijd te strijden, voor dit kwaad in zoo-
verre is overwonnen, dat het geen hinderpaal voor
de omgeving is, en voor het werk dat ons op de
hand is gezet, ook al nemen wij aan dat de Heere
een beginnel van genade in het jeugdige harte heeft
gelegd. Misschien vindt menig lezer de uitdrukking
dat in zulk een gezin een leugenachtige toestand
heerscht, wel wat te kras. Maar ik vraag u: is het
geen leugen voor God en menschen, als men vroom
spreekt met de predikanten, ouderlingen en andere
vrouwen en prijs stelt op den naam van rechtzinnig
te zijn, als men buitenshuis strijdt voor de waar-
heid en in huis de kracht der waarheid door nie-
mand wordt ervaren of het meest zijn in den zin
als zeker pleegdochterje van ongeveer negen jaar
ondervond van zekere als zeer vroom bekend staande
vrouw. Deze had breede vuurroode zijden linnen
gebonden om de vlechten van dit kind en toen het
meijes begrippeelijken wijze er in de kerk mede zat
te spelen, zeide ze, toen men thuis was tegen het
meijes: de duivel zal u bij die linnen nog in de hel
sleuren. Is het geen leugen, als men den mond vol
heeft van de ijdelheid dezer wereld en onderzoe-
ken niet met het hart, hoe hals en lichaam op te pro-
ken, als men elk die het naar hooren wil vertelt,
hoe slecht men wel is, hoe schuldig en doemwaardig
voor God en opstrijft bij het minste vaak ge-
waande onrecht, dat men licht of kwaad spreekt van
familie, vrienden en burea? Is het geen leugen als
men steen en been klaagt over de moeilijke tijden,
de geringe diensten enz., als er eene gave ge-
vraagd wordt voor Gods kerk of Zijne ellendigen,
en straks er op uitgaat om allerlei overvloedige
weldeartikelen te koopen? Zoo zouden wij kunnen
voortgaan doch waartoe meer. De lezeressen van
Bethesda kunnen het gemakkelijk verder uitbrei-
den. En zouden nu moeders, die hunne dochters
zoo voorgeen, werkelijk meenen, dat deze de ge-
schikte personen zouden zijn om den Heere te dien-
sten in het werke der barmhartigheid? Helas! dat
dwaas is men nog, want als dan na veel moeite met
zoo'n meijes doordieft te hebben, verklaard moet
worden, dat ze bij het ongeschikt voor haar werk
te zijn, zijn het juist zulke moeders, die door alle-
li onware voorstellingen van gebeurde dingen den
indruk bij anderen trachten te vestigen, dat hunne
dochtertjes eigenlijk te vroom voor deze of die stich-
ting waren.

Daarom, wil men de stichtingen van barmhar-
tigheid eenen wezenlijken dienst bewijzen, raad dan
het meijes, dat zulk een moeder heeft, eer af dan
aan om zich aan het werk der barmhartigheid te
geven, tenzij men beslist weet dat het meijes zelf
er het zondige van inleed, en er tegen strijdt. Toch
zou het dunkt mij in 200'n geval wezenlijk zijn
dat men zich aangaf in een verandering van meijes
van het ouderlijk huis, omdat de verkeerde in-
vloed van de moeder dan minder werken kan. Blijft
men toch in dezelfde stad dan ontstaat er strijd
tusschen het gezin en de stichting en deze kan niet
anders dan noodlottig voor de zuster zijn. Ik wil
hopen dat de lezeressen dit schrijven niet euvel
zullen opmerken, maar dat het voor menige moeder
ten een prikkel moge zijn om haar huis zoo te be-
stieren als Gods Woord ons een deugdelijke huis-
vrouw toekent. Dan zullen ook volgens de belofte
des Heeren de dochters een siernaad en ere voor
Gods kerk zijn, en roept de Heere ze tot den dienst
der barmhartigheid, dan zal zulk een meijes daar
werkzaam kunnen zijn tot heil van velen en tot
verruime van die over haar gesteld zijn.

Ook al had misschien een enkele kleur hier
iets minder sterk kunnen getint zijn, de hoofd-
strekking van dit betoog blijft wel geheld.

Ziektenverpleging begint een *moda-artikel* te
worden, en dan staat de groote *najaarsafreun-*
ing voor de deur.

Ook wat Bethesda nogmaals in zake van
verpleging van mannelijke patienten schrift
vindt in hooge mate de aandacht.

De wijze, waarop de ziekenverzorging moet plaats
hebben, begint hoe langer hoe meer de aandacht
te trekken.

In *Holl. Kerkbl.* no. 436 schreef Dr. Sikked een
stuk met bovenstaand opschrift, dat de goede wan-
ken bevat, om ze niet onder de oogten onder lezers
te brengen.

Gaarne stellen wij ook de bescheiden ruimte in
Bethesda, aan ons afgestaan, aan den geachten
Redacteur van *Hollands Kerkblad* ter beschikking,
wanneer hij de lezers daarin dienen wil met zijn
gewaardeerde adviezen. Het vraagstuk van de ver-

pleging van mannen door mannen, en niet door
vrouwen, begint allerwege aan de orde te komen.

De Stichting te Heemstede, waar men ook zoo-
genaamde Diakonen opleidt, is bekend.

Ook zijn hier en daar mannelijke verplegers gra-
tis beschikbaar gesteld in sommige Hervormde ge-
meenten van onze groote steden.

In de Maart-alevering van de Westminster Re-
view wijst ook Dr. Prosser James op het uiterste,
waarin wij naar zijn meening nu wel dreigen te
vervallen, door in de ziekenverpleging te handelen,
alsof mannelijke ziekenverplegers geheel overbodig
zouden geworden zijn.

Vooral in Engeland hechte men dan ook, zoo
lezen we in een der alt. van de *Wetenschappelijke*
Bladen", meer nog dan elders, aan de onmisken-
bare bezwaren, die zich nu en dan door de dik-
wijls uitsluitende beschikbaarheid van vrouwelijk
verplegerspersoneel, ook voor mannelijke zieken
en bijzondere gevallen, deden gevoelen. Met het oog
daarop ontstond in het jaar 1885 in Londen de
Hamilton Association for Providing Male Nurses.
Deze vereniging noemde zich aldus naar eene thans
overledene Miss Jane Hamilton, die zich aan het
hoofd der beweging gesteld had, en met haar geld
de oprichting en instandhouding der vereniging
mogelijk maakte. De Inrichting verkreeg dien-
gevolge het karakter van een filantropische, en
heeft dat in hoofdzaak nog behouden. Er zijn nu
en dan jaarverslagen verschenen, waaruit blijkt,
dat er wel behoefte aan zoodanige aanvulling van
het personeel der ziekenverpleging bestond.

Verscheidene bekende geneskundigen juichten
dit denkbeeld zeer toe, en verzekerden, dat de be-
hoefte aan goed onderleide en geschikte manneli-
ke verplegers, zich vrij dikwijls deed gevoelen.
Op een vergadering, die daarna plaats had, werd
er op gewezen, dat in Militaire hospitalen de ver-
pleging op uitstekende wijze plaats had door man-
nen, die daarvoor opzettelijk op doelmattige wijze
worden opgeleid. Ook een ander geneskundige
sprak in denzelfden geest, en deelde een aantal
voorbeelden mede van gevallen, waarin hij ook bij
zijn private praktijken somtijds gaarne aan manneli-
ke opwassers de voorkeur zou hebben gegeven,
maar die waren meestal niet te krijgen.

Twaalfduizend gulden werden door Miss Hamilton
beschikbaar gesteld om mannelijke verplegers
op te leiden. In de laatste vergadering der British
Medical Association te Dublin bleek het, dat eigen-
lijk alle geneskundigen van het wenschelijke der
beschikbaarheid van goede mannelijke ziekenver-
plegers in vrij veel gevallen overtuigd waren. In
Engeland komt dan ook deze zaak telkens ter sprake.
Op de wenscheelijkheid der opleiding van goede
mannelijke verplegers wordt daar gewezen, terwijl
sommige bestaande instituten voor het opleiden van
ziekenverplegers besluiten hebben, een afdeling
op te richten waar ook verplegers onderdicht kun-
nen ontvangen. Men vestigt dan daarop nu aan
alle zijden de aandacht. In de praktijk ging men
zelfs hier en daar reeds voor met de noodzakelijk-
heid van de verpleging van sommige zieken door
mannen te erkennen, zoodat deze kwestie wel mag
geacht worden aan de orde te zijn.

Mannelijke hulp is in meer dan één geval
onafwijshbaar noodig. Want al is het dat nood
wet aan breken, dat geldt niet als men den
nood heeft kunnen *voorzien* en er zich naar
had kunnen inrichten.

Officieele Berichten.

(Met verhooring uit het *Kerkblad* van 8 April '98.)

Vergadering der Classis Bolsward, te
Bolsward gehouden 23 Maart 1898.

Ds. A. Andree is praeses, Ds. G. Ploos van
Amstel scriba en Ds. C. Hoek assessor.

Uit de credentie-brieven blijkt, dat de verga-
dering vertegenwoordigd is door 36 afgevaardigden.

De notulen der vorige vergadering zijn ge-
lezen en goedgekeurd.

Br. R. Troost brengt rapport uit namens de
deputaten, aangewezen om een onderzoek in te
stellen naar de draagkracht der kerken en dien-
overeenkomstig een voorstel te doen tot het
bijdragen van gelden, noodig voor het quotum,
de Emer. Pred., Pred.-wed. en -wezen en den
Classicalen arbeid te Pingjum.

Het voorstel der deputaten wordt aangenomen.
Inzake den arbeid te Pingjum zal evenwel in
de volgende vergadering te dien opzichte eene
beslissing genomen worden, nadat de commissie,
voor deze aangelegenheid benoemd, eerst hier-
over zal gehoord zijn.

Tot deputaten ter a.s. Prov. Synode zijn be-
noemd geworden:

Ds. S. Bosma, Ds. J. Op 't Holt met Ouder-
lingen H. Althuis en J. Hiensenga als primi
en Ds. C. Hoek, Ds. T. D. Prins met Ouder-
lingen J. M. Ruma en L. J. Yntema als secundi.

Voorts wordt in plaats van Ds. Brouwer tot
kerkvisator benoemd Ds. C. Hoek, en als deputaat
tot regeling van Classicale examens Ds. H. K.
Nieboer.

Het onderzoek naar Art. 41 D. K. O. loopt
bedreigend af.

De losmaking van Ds. R. K. Brouwer, betoep-
ende dienaar des Woords der Geref. kerk van
s-Gravenhage B, wordt aan de orde gesteld.

De bescheiden zijn in orde bevonden.

Ds. G. Ploos van Amstel wordt aangewezen als
consulent der Geref. kerk van Makkum c.a.

De praeses richt tot den vertrekkenden dienaar
des Woords een afscheidswoord, hetwelk weder-
zijds beantwoord wordt.

De vacature-beurten blijven onveranderd voor
de kerken van Esnorra, Pingjum en Tjerkwerd,
terwijl de kerk van Makkum met haar goed-
vinden voor dit kwartaal niet in de vacature-
beurten zal deelen.

Roepende kerk voor de volgende vergadering
is Witaarnum.

Na rondvraag sluit Ds. Brouwer de vergadering
met dankzegging.

Buitenland.

Rusland. Toestanden op kerkelijk
gebied.

Rusland is een welig veld voor allerlei secten.
Niet alleen dat de toestanden der Staatskerk
daartoe aanleiding geven, maar ook is er bij
het Russische volk een sterke trek tot de mystiek.

Er zijn in Rusland meer dan 16 miljoen
menschen, die niet tot de Staatskerk behooren.
Er zijn eenige Roomschen die van huis uit
Roomsch geweest zijn; er zijn ook Griekschen
die zich onder de suprematie van den paus heb-
ben gesteld, en voor welke de Roomsche hiërarchie
al zoo toegankelijk geweest is. Zij mogen de
Grieksche liturgie gebruiken; hunne priesters
mogen gehuwd zijn, deze de Slavonische litanie
in plaats van de Latijnse mis lezen; zij mo-
gen het avondmaal gebruiken onder de beide
gestalten van brood en wijn; het is hun toe-
gestaan geresen brood te gebruiken bij het sa-
crament; het is hun vergund de apostolische
geloofsbelijdenis uit te spreken zonder het
Filioque, dat is zonder te belijden dat de H.

Geest ook van den Zoon uitgaat en om warm
water in de kerk te doen als de consecratie,
gelijk de andere Grieken doen. Wat al con-
cessie! Rome is dan ook zeer toegewend,
wanneer maar de opperheerschappij van den
paus wordt erkend.

Voorts heeft men nog eenige miljoenen Lu-
therischen in de Baltische provincien, die op
Zweden werden veroverd. De Staatskerk heeft
vooral in de laatste jaren getracht, de Luther-
schen tot de Grieksche kerk te brengen door
dwangmaatregel op dwangmaatregel. In den
laatsten tijd is hierin eenige verandering geko-
men, waarover nader.

Millioenen behoren tot de Staroveri of
oud-geloovigen, gelijk zij zichzelf noemen,
terwijl zij den titel van Raskolniks of „Afge-
scheidenen“ dragen. Zij zijn ontstaan door de
reactie die tegen sommige veranderingen in de
liturgie gemaakt werden door Caar Peter den
Groote en den patriarch Nikon. Allen die van
de orthodoxe Staatskerk overgaan tot Raskolniks,
worden plichtig gedoopt. De Staatskerk is
voor hen het „Babylon“ of de Nikoniaansche
ketterij; Nikon is de valsche profet; de Caar
de groote Dagon; Peter de Groote de antichrist
in eigen persoon. Zij willen met den Nikoniers
niet eten; de stof van een kamer, waarin een
orthodoxe Griek gezeten heeft, wordt wegge-
worpen. Als een orthodox bij het Paascheest
hem toeroept: „Christus is opgestaan“, an-
woorden zij toornig: „Ja, onze Christus is op-
gestaan, niet de uwe.“

Waarom zijn de Raskolniks zoo verbeten op
de orthodoxen? Louter op grond van uitwen-
digheden. Bij het geven van den zegen moeten
twee vingers gebruikt worden en niet drie; het
kruis moet drie dwarsstrepen hebben en niet
twee of een; de naam Jezus moet niet drie en
niet twee lettergrepen worden uitgesproken;
het woord „Hallelujah“ mag niet als drie
lettergrepen, maar als een éénlettergrep woord
uitgesproken worden! Een van de veranderingen,
door Nikon weer weggenomen, is: „Ik
belijd een doop door *water* tot vergeving der
zonden“. De Raskolniks waren zoo gehecht
aan dit „door water“, dat zij hunne dorpen er
om in den asch lieten leggen. „Ik kan den
eet van trouw gelijk zij verlangt niet afleggen“,
zeide een soldaat, tot de sekte der Raskolniks
behoorende; „als ik dit doen mag aan den
wezenlijken Caar, den witten Caar, dan doe ik
het aanstands.“ De witte Caar is afgebeeld als
dragende een kroon, op zijn schouders rust een
met goud geborduurde mantel en in zijn hand
heeft hij een scepter en een aardbol. Maar
om